

Vorbereidingsformulier werkvorm 6: Opstel Etappe

Totale duur	75 min
Locatie	In de eigen organisatie
Docent	Docent uit de eigen organisatie, met kennis van het Inzet- en Beleidskader NL-Alert, het mandaatbesluit en de regionale afspraken over de inzet van NL-Alert. De docent vervult in deze werkvorm vooral de rol van procesbegeleider.
Doelgroep en groepsgrootte	Deze werkvorm is bedoeld voor groepen van 12 tot 20 deelnemers die gebruikersrol opsteller binnen NL-Alert vervullen.
Werkvorm	De werkvorm is gericht op het oefenen met het opstellen en aanpassen van NL-Alert-berichten binnen een scenario waarin de inzet van NL-Alert aan de orde is. Deelnemers werken in kleine groepen aan een realistisch, zich ontwikkelend incident en doorlopen meerdere rondes waarin nieuwe informatie beschikbaar komt.
Startniveau	Gevorderd
Leerdoelen	Na afloop van deze werkvorm kunnen de deelnemers: <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van het inzet- en beleidskader NL-Alert en de beschikbare informatie over een incident op uniforme werkwijze signaleren en adviseren of een NL-Alert wel of niet moet worden ingezet; • Bij dilemma's rondom een NL-Alert opstellen voor- en nadelen afwegen en onderbouwd keuzes maken; • De inhoud van een NL-Alert bepalen volgens de richtlijnen uit het inzet- en beleidskader; • Een concept NL-Alert inclusief uitzendgebied en uitzendtijd opstellen en klaarzetten in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie (indien gewenst met behulp van de verkorte handleiding opstellen en uitzenden van een NL-Alert); • Eenduidige opvolging realiseren na uitzenden van het NL-Alert door aanpassingen van actieve berichten op inhoud door te voeren en afmeldberichten op te stellen; • De rol onder tijdsdruk uitvoeren.

<p>Vorbereiding door de deelnemer</p>	<p>De inhoud van de meest actuele versie van de NL-Alert e-modules en andere relevante documenten. Zie <i>Hoofdstuk 2 Voorkennis van de deelnemer</i> van de docentenhandleiding.</p>
<p>Vorbereiding door de docent</p>	<p>De docent is verantwoordelijk voor het voorbereiden en begeleiden van de werkvorm. De volgende onderdelen dienen vooraf te worden voorbereid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vorbereiden van materialen per groep Zorg dat per groepje (2–4 deelnemers) toegang is tot een laptop of werkplek met internetverbinding, zodat gewerkt kan worden in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie. Controleer vooraf of alle deelnemers beschikken over geldige inloggegevens en gekoppeld zijn aan de juiste meldkamer. Het scenario wordt per groep beschikbaar gesteld, geprint of centraal geprojecteerd. Per ronde wordt aanvullende informatie en een aanwijzing van de beslisser gedeeld, bij voorkeur via een dia of hand-out zodat alle groepen gelijktijdig dezelfde input ontvangen. • Vorbereiding voor de docent Bereid vooraf een volledig uitgewerkt scenario voor met vier rondes: startbericht, update 1, update 2 en eindbericht. Werk per ronde uit zoals in het voorbeeldscenario. Gebruik hierbij bijlage 1.1 en 1.2. Controleer vooraf welk gebied beschikbaar is in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie en pas het scenario hierop aan. Kies concrete plaatsnamen, wijken of straten zodat deelnemers realistisch een uitzendgebied kunnen selecteren en aanpassen. Doorloop het scenario zelf minimaal één keer in de applicatie om te controleren of het tekenen van het uitzendgebied, het aanpassen van berichten en het aanmaken van nieuwe berichten technisch goed werkt. • Inrichting van de ruimte Zorg voor een geschikte opstelling van de ruimte, met tafels waar subgroepen gezamenlijk kunnen overleggen terwijl zij toegang hebben tot een laptop of scherm. Indien het scenario centraal wordt toegelicht, kan gebruik worden gemaakt van een beamer of scherm. Zorg dat per ronde de nieuwe informatie duidelijk zichtbaar wordt gedeeld, zodat alle groepen gelijktijdig starten. Voor de nabespreking kan een plenaire opstelling worden gebruikt waarin groepen hun keuzes rondom uitzendgebied en berichtstructuur toelichten. Indien mogelijk kan één groep hun scherm kort delen om gemaakte keuzes in de applicatie zichtbaar te maken.

Tijd	Beschrijving	Actie docent
Inleiding 10 minuten	<p>De deelnemers krijgen instructies over de werkvorm en inzicht in het doel van de oefening: oefenen in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie met een fictief incident dat meerdere NL-Alerts vereist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geef een korte toelichting op het doel van de werkvorm: het realistisch oefenen met het opstellen, aanpassen en uitzenden van meerdere NL-Alert-berichten binnen een zich ontwikkelend incident. • Leg de werkwijze uit: <ul style="list-style-type: none"> ○ We werken met een fictieve casus die zich in vier rondes ontwikkelt: startbericht, update 1, update 2 en eindbericht. ○ Jullie worden verdeeld in groepjes maar zullen elk individueel een NL-Alert opmaken in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie. ○ Elke ronde ontvangen jullie nieuwe informatie en een aanwijzing vanuit de beslisser. ○ Per ronde hebben jullie 10 minuten om het bericht aan te passen in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie. ○ Voor het startbericht hebben jullie 15 minuten, inclusief inloggen. ○ In de groep overleg je over: <ul style="list-style-type: none"> ▪ De inhoud van het bericht ▪ Het uitzendgebied ▪ De uitzendtijd ▪ De overwegingen achter jullie keuzes • Verdeel de deelnemers in groepjes. • Zorg dat iedereen kan inloggen in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie.
Adviseren 10 minuten	<p>De deelnemers analyseren de eerste informatie over het incident en formuleren een advies aan de beslisser over de inzet van een NL-Alert.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Presenteer de casus via een diavoorstelling of deel deze op papier uit. • Geef de eerste aanwijzing vanuit de beslisser. <ul style="list-style-type: none"> ○ Vraag de deelnemers om gezamenlijk te bespreken: ○ Of een NL-Alert op dit moment passend is ○ Wat het doel van het bericht is ○ Welke doelgroep moet worden bereikt ○ Welk handelingsperspectief gegeven moet worden

<p>Startbericht 10 minuten</p>	<p>De deelnemers werken hun advies uit tot een concreet NL-Alert in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geef deelnemers kort de tijd om: <ul style="list-style-type: none"> ○ In te loggen in de opleidingsomgeving ○ Het startbericht op te stellen ○ Een uitzendgebied en uitzendtijd te kiezen • Loop rond en stel vragen over proportionaliteit, doelgroep, urgentie en formulering. • Geef een duidelijk tijdsignaal wanneer de 5 minuten en 1 minuut resteren.
<p>Update 1 10 minuten</p>	<p>De deelnemers ontvangen nieuwe informatie en passen het eerdere NL-Alert aan op basis van de aanwijzing van de beslisser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deel de nieuwe informatie plenair. • Lees of toon de aanwijzing vanuit de beslisser. • Vraag de groepen hun eerdere bericht te herzien: <ul style="list-style-type: none"> ○ Moet de inhoud aangepast worden? ○ Moet het uitzendgebied worden vergroot of verkleind? ○ Is een nieuw bericht nodig of een aanvulling? • Loop rond en stel vragen over proportionaliteit, doelgroep, urgentie en formulering. • Geef een duidelijk tijdsignaal wanneer de 5 minuten en 1 minuut resteren.
<p>Update 2 10 min</p>	<p>De situatie verandert opnieuw. De deelnemers maken een tweede aanpassing of nieuw bericht in de applicatie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deel de nieuwe informatie plenair. • Lees of toon de aanwijzing vanuit de beslisser. • Vraag de groepen hun eerdere bericht te herzien: <ul style="list-style-type: none"> ○ Moet de inhoud aangepast worden? ○ Moet het uitzendgebied worden vergroot of verkleind? ○ Is een nieuw bericht nodig of een aanvulling? • Loop rond en stel vragen over proportionaliteit, doelgroep, urgentie en formulering. • Geef een duidelijk tijdsignaal wanneer de 5 minuten en 1 minuut resteren.
<p>Eindbericht 10 minuten</p>	<p>De deelnemers stellen een afsluitend NL-Alert op waarin handelingsperspectief wordt aangepast of beëindigd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geef de laatste informatie over het incident, bijvoorbeeld dat het gevaar is geweken of onder controle is. • Vraag de groepen een eindbericht op te stellen dat duidelijk maakt wat de huidige situatie is en wat dit betekent voor inwoners. Wat wordt het uitzendgebied en welke uitzendtijd kies je? • Loop rond en stel vragen over proportionaliteit, doelgroep, urgentie en formulering. • Geef een duidelijk tijdsignaal wanneer de 5 minuten en 1 minuut resteren.

<p>Plenaire afronding</p> <p>20 minuten</p>	<p>Deelnemers reflecteren op hun keuzes, onderlinge samenwerking en het gebruik van de applicatie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek plenair: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wat veranderde er in jullie berichtgeving gedurende het incident? ○ Wanneer was het lastig om te kiezen voor aanpassen of nieuw bericht? ○ Hoe gingen jullie om met tijdsdruk? ○ Hoe hielp of beperkte de applicatie jullie in dit proces? • Vraag welke inzichten deelnemers meenemen naar hun eigen praktijk en wat zij bij een volgende inzet anders zouden doen.
---	--	--

1.1 Zelf een scenario maken?

1.1.1 Kies een incidenttype

Kies een situatie waarbij een NL-Alert realistisch, maar niet vanzelfsprekend is. Het moet:

- Zich ontwikkelen over korte tijd (60–90 minuten scenariotijd)
- Meerdere informatie-updates bevatten
- Veranderen in urgentie of risico
- Ruimte geven voor keuzes in uitzendgebied
- Geschikt zijn om minimaal vier berichtenmomenten te creëren.

Voorbeelden:

- Brand met rookontwikkeling richting woonwijk
- Dreigend hoogwater
- Onbekende stof na bedrijfsongeluk
- Grote storing of uitval van water, stroom of mobiel netwerk

Let op: kies een gebied dat beschikbaar is in de opleidingsomgeving van NL-Alert.

1.1.2 Bepaal de vijf fasen van je scenario

Elk scenario bestaat uit vijf rondes en duren elk 10 minuten:

- Adviesronde
- Startbericht
- Update 1
- Update 2
- Eindbericht

Per ronde ontvangen deelnemers:

- Nieuwe informatie over het incident
- Een aanwijzing van de beslisser

1.1.3 Bedenk per ronde wat verandert

Bij iedere ronde werk je uit:

- Wat is er nieuw in de situatie?
- Wat is nog onzeker?
- Verandert het risicogebied?
- Neemt de dreiging toe, af of blijft deze gelijk?
- Is aanpassing van het eerdere bericht logisch of is een nieuw bericht nodig?

Zorg dat er in minimaal één ronde een duidelijke aanleiding is om:

- Het uitzendgebied te vergroten of te verkleinen
- Een eerder bericht te herzien
- Te kiezen tussen aanpassen of nieuw bericht

Het doel is niet alleen schrijven, maar oefenen met applicatiekeuzes.

1.1.4 Formuleer per ronde een aanwijzing van de beslisser

De aanwijzing van de beslisser moet richting geven, maar ruimte laten voor interpretatie.

Voorbeelden:

- “Houd het algemeen, we weten nog niet alles.”
- “Benoem dat mensen zich kunnen voorbereiden, maar kondig geen evacuatie aan.”
- “Gebruik geen termen als ‘giftig’ zolang dat niet bevestigd is.”
- “Kunnen we dit gericht maken voor alleen het direct getroffen gebied?”
- “Moeten we het uitzendgebied uitbreiden nu het risico toeneemt?”

De aanwijzing moet deelnemers dwingen om:

- Tekstkeuzes te maken;
- Handelingsperspectief af te wegen;
- Het uitzendgebied en uitzendtijd bewust te bepalen.

1.1.5 Sluit af met reflectievragen voor de nabespreking

De nabespreking richt zich niet alleen op tekst, maar ook op besluitvorming en gebruik van de applicatie. Voorbeelden van reflectievragen:

- Wanneer koos je voor een nieuw bericht en waarom?
- Hoe heb je het uitzendgebied bepaald?
- Was het proportioneel?
- Wat deed de tijdsdruk met jullie keuzes?
- Hoe voorkwam je tegenstrijdigheid tussen berichten?
- Hoe ging je om met onzekerheid vanuit de beslisser?

1.2 Voorbeeldscenario: Dreigend hoogwater in laaggelegen woonwijk

Let op: voor de oefening moet de docent een gebied kiezen dat beschikbaar is voor de meldkamer waaraan de deelnemers zijn gekoppeld in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie.

Donderdagochtend, 05:30 uur.

Na dagenlange regenval stijgt het water in de [riviernaam] snel. In de laaggelegen woonwijk [wijknaam] in de gemeente [gemeentenaam] wonen circa 3.000 inwoners. Het water staat inmiddels dicht tegen de dijk. Het waterschap meldt dat het waterpeil sneller stijgt dan verwacht door combinatie van lokale neerslag en extra afvoer vanuit het buitenland. De wijk is eerder kwetsbaar gebleken bij hoge waterstanden. Er is op dit moment nog geen overstroming. Meetploegen controleren de dijk. Hulpdiensten staan paraat.

1.2.1 Fase 1 – Start (06:00 uur)

Context:

Waterstand is zorgwekkend, maar nog stabiel. Dijkinspectie is gaande. Er is nog geen sprake van evacuatie. Wel veel vragen van bewoners in buurtapps: "Moeten we ons zorgen maken?"

Aanwijzing beslisser:

"Kunnen we een eerste NL-Alert opstellen voor [wijknaam]? Iets kortst. Dat mensen het gebied moeten vermijden en thuis moeten blijven als het niet nodig is. Nog geen paniek, maar wel alertheid creëren."

Opdracht deelnemers:

- Bespreek in je groep:
  - Wat is het doel van dit eerste bericht?
  - Hoe concreet moet het handelingsperspectief zijn?
  - Hoe groot maken we het uitzendgebied?
- Log in op de opleidingsomgeving van NL-Alert.
- Stel een eerste NL-Alert op.
- Kies een passend uitzendgebied.
- Bepaal de uitzendtijd.

1.2.2 Fase 2 – Update 1 (06:30 uur)

Context:

De dijk wordt versterkt met zandzakken. In twee tuinen in het laagste deel van de wijk is lichte lekkage gemeld. Er is nog geen sprake van evacuatie. Een opvanglocatie wordt voorbereid maar is nog niet geopend.

Aanwijzing beslisser:

“Er zijn signalen dat mensen zelf al spullen aan het inpakken zijn. Als veiligheidsregio zijn we voorbereidingen aan het treffen, maar evacuatie is nog niet aan de orde is. Wel heb ik doorgekregen dat het risicogebied is vergroot.”

Opdracht deelnemers:

- Bepaal: passen jullie het bestaande NL-Alert aan of stellen jullie een nieuw bericht op?
- Actualiseer de inhoud.
- Herzie het uitzendgebied indien nodig.
- Motiveer jullie keuze.

1.2.3 Fase 3 – Update 2 (07:00 uur)

Context:

Op sociale media circuleert een foto van een ondergelopen tuin met de tekst: “We worden aan ons lot overgelaten.” Op basis van de huidige metingen wordt niet verwacht dat het water de kritieke grenswaarde overschrijdt. Hoewel er nog geen evacuatiebesluit is genomen, wil de veiligheidsregio dat bewoners voorbereid zijn op een mogelijke verslechtering van de situatie. Daarom wordt besloten een NL-Alert te versturen met voorbereidend handelingsperspectief.

Aanwijzing beslisser:

“We nemen nog geen evacuatiebesluit. Mensen moeten niet verrast worden als de situatie verandert. We gaan wel een NL-Alert opstellen waarin we hen vragen zich uit voorzorg voor te bereiden. Stel een NL-Alert op met voorbereidend handelingsperspectief, zonder onnodige onrust te veroorzaken?”

Opdracht deelnemers:

Stel een derde NL-Alert op of pas het bestaande bericht aan.

- Geef richting zonder een evacuatie aan te kondigen.

- Overweeg of het uitzendgebied moet worden aangepast.

Bespreek:

- Wat is proportioneel?
- Hoe sluit dit aan op eerdere berichten?

1.2.4 Fase 4 – Eindbericht (07:45 uur)

Context:

Het waterpeil is sinds 07:10 uur aan het dalen. De dijk houdt. Meetploegen melden stabiele situatie. Gemeente en waterschap besluiten af te schalen. De opvanglocatie wordt niet geopend. In de wijk is nog lichte onrust, maar geen directe zorgen meer.

Aanwijzing beslisser:

“Rond het af met een duidelijk slotbericht. Benoem dat de situatie stabiel is en dat verdere informatie via gemeente en veiligheidsregio volgt.”

Opdracht deelnemers:

Stel een afrondend NL-Alert op.

- Maak duidelijk wat dit betekent voor inwoners.
- Bepaal of het uitzendgebied wordt aangepast of gelijk blijft.

Bespreek:

- Hoe voorkom je dat mensen denken dat alles weer volledig normaal is?
- Hoe formuleer je zorgvuldig bij afschaling?